

Jelszabadítók

2020 február 29. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

• [0](#)

Még nincs értékelve

Mérték

József Attiláról, az ötágú csillagról és az aranymetszésről!...

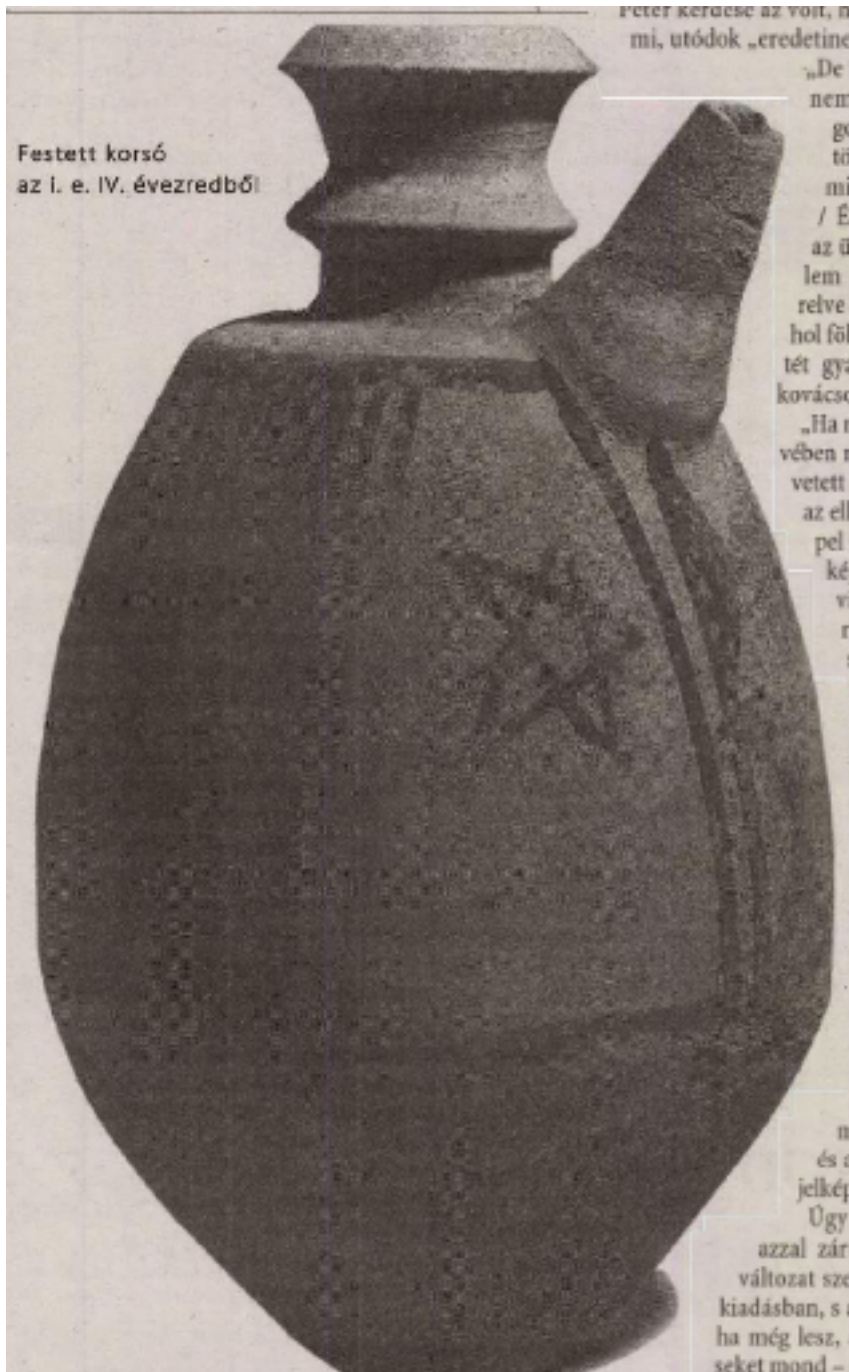
*Erős képzelet szüli az okokat
(Montaigne)*

*Szívünkben a csillag megfagyott.
József Attila*

Az ötvenes évek elején, egy dunántúli faluban végeztem az általános iskolát, ahol az igazgató és a tanárok fele csíki székely volt. A felső tagozatos osztályokban mindenütt jelmondat ékeskedett, téglalap alakú üvegre, piros nagybetűkkel fölfestve, s rajtuk kívül néhány jó minőségű reprodukció. Én Csontváry két ciprusára emlékszem és egy József Attila-idézetre, amely később sokszor eszembe jutott. Egy ötsoros kis vers ismert három soráról van szó:

„Ne légy szeles. / Bár munkádon más keres – / dolgozni csak pontosan, szépen, / ahogy a csillag megy az égen, / úgy érdemes.”

Az idézetet fölülre egy, alul két ötagú, kis vörös csillag foglalta keretbe. Az a csillag a versben bizony nem ötagú volt, de Rákosi regnált, a székely igazgató pedig túl akart járni a járásiak eszén – ma így gondolom.

De maradjunk József Attilánál. A Munkások cím? verssel kapcsolatban érdekes fejtegetést hallottam Péter Lászlótól, a szegedi irodalomtörténész?l: az utolsó kéz, az ultima manus tiszteletben tartásáról. Álljon itt az idézett részlet, majd Szabolcsi Miklós és Péter László fejtegetése.

„De – elvtársaim! – ez az a munkásság,

mely osztályharcban vasba öltözött.

Kiállunk érte, mint a kémény: lássák!

És búvunk érte, mint az üldözött.

A történelem futószallagára

szerezve ígyen készül a világ,

hol a munkásság majd a sötét gyárra

szegzi az Ember öntött csillagát!”

„Nem térek itt ki részletesen az utolsó sor körüli vitára – írta monográfiájában Szabolcsi. – Véleményem szerint világosan a – jel? nélküli – vörös zászlót látta volna lobogni a gyáron. A korábbi változatok: ... világítón kit?zi zászlaját, kit?zi a szabadság zászlaját a kor rejtjeles nyelve szerint csakis így érthet?k. A szegzi az Ember öntött csillagát! logikája a »szerelésb?!« érthet? lenne, a gyári világ hasonlata így folytatódhat. Az emlékezet meg?rizte »vörös csillagát« változat véleményem szerint ugyanúgy érvényes.” (Az én 1961-es kötetemben még így szerepel a vers utolsó sora.)

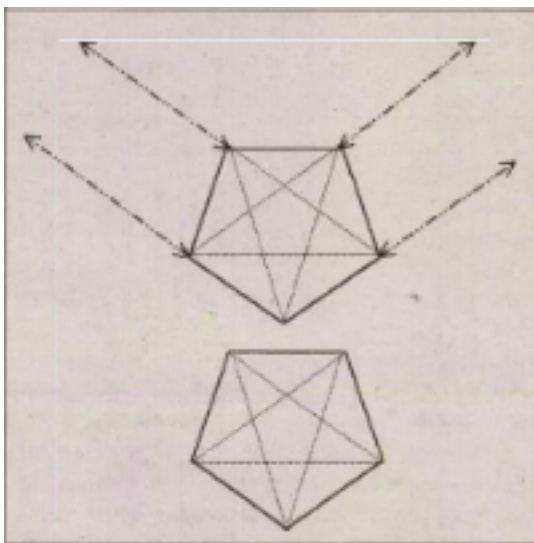
Péter László másik változatra hívja fel figyelmünket. Ennek érdekessége, hogy a folyóiratban megjelent verset javította, stilizálta József Attila. Péter kérdése az volt, hogy melyiket vegyük mi, utódok „eredetinek”?

„De már nem nép ez, hanem a munkásság, / a gondolkodó, vasba öltözött. / Kiállunk érte, mint a kémény: lássák! / És búvunk érte, mint az üdözött. // A történelem futószallagára / szerelve ígyen készül a világ, / hol fölszegezzük majd a sötét gyárra / az embersors kovácsolt csillagát!”

„Ha ma, a vörös csillag nevében negyven éven át elkövetett b?nök után jogos is az ellenszenvünk e jelképpel szemben, ezt semmiképpen sem vetíthetjük vissza századunk elejére, amikor a magyarság legjobbjai a szocializmus hitében az emberség és a szabadság jelképét látták a betlehemi csillag utódában, az ötágú csillagban. Ezt letagadni, kivált megtagadni – történelmietlen. Az volt már akkor, amikor József Attila akarta megszabadítani t?le versét azzal, hogy elvonatkoztatta a munkásmozgalomtól, és az általános emberség jelképévé próbálta tenni.”

Úgy emlékszem, a vita azzal zárult, hogy mindegyik változat szerepel majd a kritikai kiadásban, s akkor a versmondó – ha még lesz, aki József Attila-verseket mond – ízlése (esetleg pártállása) szerint választ. S íme, a választás kényszere vagy inkább lehet?sége kapcsán máris benyomult az esztétikum mellé a pártállás. (Tény, hogy ez József Attilára is jellemz? volt élete meghatározó szakaszában.)

Négysoros népdalunk jelképeit elemezve a következ?ket sz?rtem le: a színekb?l, számokból, formákból álló jelképek jelentésrétegeinek olvasása (dekódolása) mindig meghatározott sorrendben történik. A vörös, fehér, zöld vagy aranycsillag mást és mást jelent; akár az öt-, hat- vagy nyolcágú. (A Napba öltözött asszony, vagyis Sz?z Mária tizenkét aranycsillagból álló koronát visel: itt a számszimbolika áll els? helyen, azután a szín.) A fehéret, feketét és a vöröset az emberiség leg?sibb színeiként tartjuk számon. A vörös a t?z és a vér színe. Így a szerelemé (rózsa, szegf?). A keresztény ünnepek közül a húsvét és pünkösd képéhez köt?dik a piros szín. A vér, a veres (vörös) szín kés?bb a forradalom jelképes színévé vált. Ez a jelentése az ötágú csillag vörösének.

Számos nemzet címerében, zászlaján ott található a különböz? szín? és nagyságú, számú ötágú csillag. Ám amikor egy Kr. e. IV. évezredb?l származó kiönt?csöves festett korsón megláttam a nagyméret? ötágú csillagot, bizony elcsodálkoztam. Mert addig csupán a görögökig követtem e jelképet, mely kristálytisza geometriai alakzat. „A pentagramma szerkesztése az aranymetszés szabályait követi, ezáltal a tökéletes harmóniát jelképezi. Az aranymetszés szabálya, az aurea sectio, amely az ókorban felismert és általánosan elterjedt geometriai alapú szerkesztési szabály valamely méret kettéosztására, a tökéletes esztétikai harmónia jelképe a képz?m?vészetben. (A kisebb rész úgy aránylik a nagyobbhoz, mint a nagyobb az egészhez.)” (Lendvai Ern?) Az aranymetszésr?l

Platón is szól a Timaiosban: „... két elem magában, egy harmadik nélkül nem illeszthet? jól össze, mert csak közvetít? pánt egyesíti a kett?t; de valamennyi pánt között az a legszebb, amely önmagát és az általa összekötött elemeket egyg? teszi.”

Aranymetszésre bárki képes, aki papírszalagra „csomót köt”. Ha ezt a csomót a világo sság felé fordítjuk, az itt mellékelt „röntgenképet” látjuk.

A bejelölt ötszögön áttetszik a pentagramma képe, amelynek arányai aranymetszést valósítanak meg. E pentagramma közepén lév? kis ötszögbe újabb pentagramma írható, amely a nagyra aranymetszéssel rímel. (Ez az osztás a végtelenségig folytatható.) Érthet?, miért mondható öröknek az ötszög?, ötágú csillag. Einstein írta Corbusier modulja kapcsán, hogy „az aranymetszés olyan arány, amely a rossz létrejöttét megnehezíti, a jóét pedig megkönnyíti”.

A folytonos vonalvezetéssel meghúzott pentagrammát boszorkányszögnek is nevezik. Misztikus jel, titokzatos szimbólum volt, a babona szerint rossz szellemeket elhárító jelkép. Az idézett hatezer éves mezopotámiai lelet olvasata is ez lehet. Ám az ötágú csillag jelentése koronként és kultúránként változhat. A Szimbólumtár mindezt jól összefoglalja:

„Mivel végtelen (önmagába forduló), felveszi a kör jelentését is. Szimbolikája összetett, de mindig az ötös számon alapul. Mikrokozmosz jelkép. Öt ága termékeny egységbe zárja a hármat, a férfi princípiumot és a kett?t, a n?i princípiumot, tehát a két nem?séget is szimbolizálja. Az integrációt, a házasságot, a boldogságot, a beteljesedést, egyben a tökéletes eszményt jelenti. A magas tudományok egyik kulcsa: a titok útját nyitja meg.

A püthagoreusoknál a megismerés, egyben a hatalom megszerzésének és összefogásának jele. (...)

A kereszténységben Krisztus öt stigmáját jelenti, illetve magát Krisztust, akinek öt szent sebé?l áramlik ki a világ üdvössége. Démon?z?, és megvéd a lidércek ellen. A manicheizmus hatására a pentagramma is duálissá vált: felfelé álló csúccsal pozitív, megfordítva negatív jelentést hordoz. Öt csúcsában a manicheizmus az öt elemet látta: a fényt, a leveg?t, a szelet, a tüzet, a vizet, illetve a sötétséget, a füstöt, a gonosz szelet, a gonosz tüzet és a gonosz vizet. Mágikus alkalmazásában meg?rizte a manicheizmus hatását, a boszorkányságban a fordított pentagramma az ördög kecskéje, a fekete mágia egyik jelképe. (...)

A gnosztikusok és a szabadk?m?vesek lángoló csillagnak nevezték, amely a mindenhatóság jele, a zseni emblémája. (...)

Az öt lakott földrész egységére utalva az eszperantó mozgalom jele a zöld pentagramma, a kommunista mozgalom pedig a vörös ötágú csillagot választotta jelképül.”

A jelképek olyan színek, számok, növények, állatok (formák, alakzatok), amelyeknek lelkük is van. Hisz ha kiesik bel?lük a lélek (az ír paraszt így fejezi ki magát, ha a tehén elpusztul), megsz?nnek jelképek lenni.

Móser Zoltán - www.magyar nemzet.hu

Tisztelt olvasók!

Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lájkukkal" a **Flag Polgári Magazin** facebook oldalát, a következ? címen: <https://www.facebook.com/flagmagazin>

- Minden "lájk számít, segíti a magazin m?ködését!

Köszönettel és barátsággal!

www.flagmagazin.hu

DR. DRÁBIK JÁNOS
100 ÉVVEL TRIANON UTÁN
DVD A trianoni gyalázaatról tabumentesen

„Egy film amelyet minden
magyarnak látnia kell”

Ajánló